

Lammasterveys 2020 –ohjelman ekonomiaa, laskelmat

Lammasmaailma Oy

Osittaisbudjetointi on nopea ja usein riittävän tarkka menetelmä myös terveydenhuollon toimenpiteiden hyödyn arviointiin. Laskelmiin otetaan tuloina mukaan toimenpiteiden aiheuttama lisätuotos tai vähentyneet kustannukset. Menoina vähennetään lisäkustannukset ja vähentyneet tuotot. Näin saadaan toimenpiteiden aiheuttama nettotulos, tuotto tai tappio.

Laskelmien perusteet 1

ProAgrian julkaisemat lampaiden vuosittaiset tuotosseurantatilastot kuvaavat eläinten perinnöllistä tasoa ja jalostuksen etenemistä.

Suomenlampaiden tilastot perustuvat käytännössä vajaan parinsadan sellaisen tuotosseurannassa olevan tilan tuloksiin, joilla on yli 50 uuhta. Silmiinpistävää on suuri hajonta. Paras neljännes eläimistä kasvaa vuodesta toiseen **vähintään 30 % nopeammin** kuin keskiarvoeläimet. Karitsoiden kasvuajassa tällainen ero tarkoittaa vähintään seitsemää viikkoa. Suuri hajonta antaa viitteitä siitä, ettei eläinten kasvupotentiaali tule läheskään kaikilla tiloilla hyödynnettyä kunnolla.

Tuotosseurannan tilastoista ei näe tilojen välistä eroa, mutta epäilemättä myös tilojen välinen vaihtelu on todella merkittävää. Ero selittyy ruokinnan, hoidon ja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin eroilla.

Laskelmien perusteet 2

1. Voidaan hyvin arvioida, että keskinkertaisten tilojen ja parhaaseen neljännekseen kuuluvien tilojen välinen ero karitsoiden päiväkasvussa on juuri **luokkaa 30 %**.
2. Helposti voidaan myös arvioida, että pelkästään ehkäisemällä eläintauteja ja niistä johtuvaa alentunutta tuotantoa **ero olisi kurottavissa vähintään puoleen**, mikä vastaa karitsoiden kasvuajan lyhenemistä 3,5 viikkoa. Lammasterveys 2020 –tilalla tautivastustus on tavoitteellista:
 - I. tuotantouuhien valinta perustuu terveyteen ja hyviin emo-ominaisuuksiin, uuhia kuntoluokitetaan ja ryhmitellään rehuntarpeen mukaan, astutusaika max 4 viikkoa, uuhet pääsevät Uuhineuvolaan™, tunnusajan olosuhteet ja ruokinta vastaavat tarpeita, karitsoinnit valvotaan, emän ja karitsoiden yhteispeliä valvotaan 2 vk ikään asti, tilantarpeesta ja ryhmittelystä huolehditaan, toimiva juomaveden annostelu ja riittävä hyvälaatuinen kuivitus varmistetaan
 - II. Sisäloistorjunta perustuu viljelysuunnitelmaan integroituun laidunnussuunnitelmaan, jonka toteutumista seurataan papananäyttein. Laiduntavia karitsoita punnitaan 3 viikon välein.
 - III. Ostoeläimet tulevat lampolaan oikeaoppisten 4-6 viikon karanteeni-käytäntöjen kautta, siitospässien kunto tarkastetaan 2 kk ennen astutuskautta

Keskinkertaiseen tilaan verrattuna nämä toimenpiteet vaikuttavan siten, että

- karitsakuolleisuus laskee 15 -> 8 %, kasvuaika lyhenee 25 päivää
- terveiden ja tasaisesti kasvaneiden karitsoiden teuraspaino nousee 0,5 kg, rasvaluokat 4 ja 5 putoavat 13 -> 5 % ja rasvaluokka 3 putoaa 37 -> 18 %

Lammasterveys 2020 –ohjelman toimenpiteiden **nettotuotto**,
ks. laskelmat seuraavista dioista

	1. vuonna	jatkossa	
lisätuotot	2504	2504	
pois jäävät kulut	1400	1400	
lisäkustannukset	-2562	-1498	
Nettotuotto	1342	2406	vuodessa

Lisätuotot ja pois jäävät kulut 100 SL-uuhien tilalla, karitsointi kerran vuodessa. Lisätuotot ilman 18 kg karitsoiden laatupalkkiota.

Keskimääräinen tila

200	teuraskaritsaa	Keskipaino	20	kg
- O2	100 kpl	8489	eur	
- O3	74 kpl	6060	eur	
- O4, O5	26 kpl	1818	eur	
Yht.	200 kpl	16368	eur	

Alipainoisten karitsoiden kilohintavähennys

- < 17 kg	18 kpl	720	
		15648	

Erotus

- O2: 4,25 eur/kg
- alle 17 kg karitsan kilohinnan alennus 2 eur/kg

Lammasterveys 2020 -tila

216	teuraskaritsaa	Keskipaino	20,5	kg
- O2	166 kpl	14504	eur	
- O3	39 kpl	3271	eur	
- O4, O5	11 kpl	776	eur	
Yht.	216 kpl	18551	eur	

- < 17 kg	10	399	
		18152	

2504 eur

- rasvaisuusvähennys
- O3: 0,15 eur /kg
- O4/O5: 0,75 eur /kg

Pois jäävät kulut **1400 eur**

- säästyneet rehukulut 25 päivältä, á 5 eur
 - 200 x 5 = 1000 eur
- säästynyt karitsoiden valvontatyö, aitaus, siirrot 25 päivältä -> 25 h
 - 25 h x 16 eur/h = 400 eur

Lisäkustannukset (ilman mahdollista NEUVO 2020 -tukea)

- 1. vuonna 2562 eur**
- Kelpoalmennus, yht. max 20 tuntia
 - etävalmennus 10 h x 90 eur/h = 900
 - työpajat (2 h) 180 eur
 - sähköiset työkalut vuodeksi 197 eur
 - Uuhineuvolakäynti, 4 h, 300 km
 - 4 h x 90 eur/h + 300 km x 0,44 eur/km = 492 eur
 - laidunnussuunnitelma, 4 h
 - 360 eur
 - papananäytteet
 - 65 eur
 - uuhien kuntoluokitus á 1,5 h
 - 1,5 h x 4 x 16 eur/h = 96 eur
 - karitsoiden punnitus laitumella á 1,5 h x 2 henkeä
 - 3 h x 3 x 16 eur/h = 144 eur
 - uuhineuvolakäynti, lampurin työ
 - 4 h x 2 x 16 eur/h = 128 eur

- jatkossa 1498 eur**
- sähköisten TH-työkalujen ylläpitomaksu
 - 393 euroa
 - Uuhineuvolakäynti
 - 4 h x 90 eur/h + 300 km x 0,44 eur/km = 492 eur
 - laidunnussuunnitelman päivitys
 - 180 eur
 - papananäytteet
 - 65 eur
 - uuhien kuntoluokitus á 1,5 h
 - 1,5 h x 4 x 16 eur/h = 96 eur
 - karitsoiden punnitus laitumella á 1,5 h x 2 henkeä
 - 3 h x 3 x 16 eur/h = 144 eur
 - uuhineuvolakäynti, lampurin työ
 - 4 h x 2 x 16 eur/h = 128 eur